

Sygn. akt **III C 979/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Aleksandra Smolkowicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Kałuzińska

po rozpoznaniu 17 maja 2017 roku w Ł.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **M. P.**

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt **III C 979/16**

UZASADNIENIE

Pozwem z 16 maja 2016 roku powódka (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowana przez adwokata Z. M., wniosła o zasądzenie od pozwanej M. P. kwoty 860,60 zł z odsetkami ustawowymi od 16 maja 2016 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądania powódka wskazała, iż 9 października 2015 roku przekazała Komornikowi Sądowemu prowadzącemu postępowanie egzekucyjne przeciwko M. P. kwotę 1 721,19 zł należącą w połowie do współposiadaczki rachunku bankowego. W dniu 23 października 2015 roku strona powodowa zwróciła współposiadaczce połowę omyłkowo przekazanych środków pieniężnych. Następnie powódka zwróciła się o zwrot przekazanych środków do Komornika Sądowego, który odmówił ich zwrotu, informując iż zostały przekazane na rzecz wierzyciela. Powyższe w ocenie powódki wskazuje jednoznacznie na wzbogacenie się pozwanej kosztem powódki, bowiem jej dług został spłacony ze środków pieniężnych powódki (pozew - k. 4-7)

W dniu 11 lipca 2016 roku starszy referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi M. J. wydała nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt III Nc 941/16, którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. (dowód: nakaz zapłaty z dnia 11 lipca 2016 roku, sygn. akt III Nc 941/16 - k. 50).

Odpis nakazu zapłaty został doręczony pozwanej 14 października 2016 roku (potwierdzenie odbioru – k. 56).

Pozwana w sprzeciwie z 21 października 2016 roku wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Podniosła, iż powodowy bank miał świadomość o braku obowiązku przekazywania Komornikowi Sądowemu środków pieniężnych w związku z prowadzonym postępowaniem

egzekucyjnym. Zdaniem M. P., nie została ona wzbogacona, ponieważ powyższe środki zostały przelane Komornikowi Sądowemu, a nie pozwanej. (sprzeciw - k. 57).

M. P. w toku procesu reprezentowana przez radcę prawnego M. S. ustanowionego w sprawie podtrzymała swoje stanowisko procesowe. Pozwana podkreśliła, że nie nastąpiło żadne przysporzenie majątkowe na jej rzecz. Wyrok zaoczny, na podstawie którego zostały pobrane środki z rachunku bankowego został uchylony, w konsekwencji należności przekazane wierzycielowi zostały otrzymane przez niego bezpodstawnie. Czynności przeprowadzone w toku egzekucji nie stanowiły żadnych przysporzeń dla pozwanej lecz stanowiły szkodę (pismo procesowe - k. 70-72, pełnomocnictwo - protokół rozprawy z dnia 03.03.2017 roku - k. 75).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem zaocznym z 19 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt VII RC 747/14 zasądził od M. P. na rzecz A. P. (1) kwotę 1 350 zł tytułem alimentów płatnych do 10 – tego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, począwszy od 18 marca 2015 roku (dowód: wyrok zaoczny Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 19 czerwca 2015 roku, sygn. akt VII RC 747/14 k. 89)

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. W. w sprawie o sygn. akt Kmp 9/15 prowadził postępowanie egzekucyjne z wniosku A. P. (2) przeciwko M. P., w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku zaocznego Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z 19 czerwca 2015 roku, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z 27 lipca 2015 roku w celu zaspokojenia należności alimentacyjnych. Według stanu na październik 2015 roku pozwana zalegała z płatnością alimentów bieżących w kwocie 1 350 zł, a jej zaległość wynosiła 8 709,68 zł (dowód: zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat - k. 36-36v)

W dniu 29 września 2015 roku Komornik Sądowy prowadzący postępowanie egzekucyjne przeciwko pozwanej zajęł rachunek prowadzony przez powodowy Bank do wysokości zaległości pozwanej (dowód: zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat - k. 36-36v)

W. rachunku bankowego nr (...) prowadzonego przez stronę powodową były: M. P. oraz S. S. (okoliczność bezsporna)

(...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. 9 października 2015 roku przekazała na rzecz Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. W. kwotę 1 721,19 zł tytułem częściowej realizacji prowadzonego postępowania egzekucyjnego pod sygn. akt Kmp 9/15.(dowód: potwierdzenie wykonania przelewu - k. 37)

Środki pieniężne w wysokości 1721,19 zł zostały przekazane wierzycielowi w dniu 12 października 2015 roku. (dowód: pismo informacyjne - k. 40)

Powódka, 22 października 2015 roku, zwróciła się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. W. o zwrot części środków pieniężnych, przekazanych na poczet zajęcia w sprawie o sygn. akt Kmp 9/15. Powódka wskazała, że realizacja nastąpiła z rachunku wspólnego bez wskazywania przez organ egzekucyjny udziałów dłużnika w rachunku. Powodowy Bank przekazał 100 % wierzytelności znajdującej się na rachunku bankowym organowi egzekucyjnemu. (dowód: pismo - k. 38)

W dniu 23 października 2015 roku powodowy Bank przekazał na rzecz współposiadaczki rachunku bankowego S. S. kwotę 860,60 zł.(dowód: potwierdzenie wykonania przelewu - k. 39)

Powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 860,60 zł wobec omyłkowego przekazania kwoty 1 721,19 zł na rachunek organu egzekucyjnego na poczet zajęcia w postępowaniu egzekucyjnym o sygn. akt Kmp 9/15.(dowód: wezwanie wraz z potwierdzeniem odbioru k. 41-43)

Postanowieniem Sądu Okręgowego z 20 stycznia 2016 roku w sprawie o sygn. akt XII Cz 482/15 tytuł wykonawczy będący postawą postępowania egzekucyjnego został pozbawiony wykonalności. Postanowieniem z dnia 5 lutego 2016 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. W. umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt Kmp 9/15. (dowód: postanowienie na wniosek dłużnika - k. 73)

Ugodą z 16 listopada 2016 roku zawartą przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt VIII RC 747/14 M. P. zobowiązała się uiszczać na rzecz córki A. P. (1) alimenty w kwocie 200 zł miesięcznie, płatne do 10 – tego dnia każdego miesiąca, począwszy od 1 października 2016 roku (dowód: ugoda - k. 81).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Okazał się on w zasadzie bezsporny.

Powódka nie stawiała się na rozprawę ani w 3 marca 2017 roku ani też 17 maja 2017 roku i nie przedstawiła wiarygodnych dowodów na poparcie swojego stanowiska procesowego. Zgodnie z treścią art. 237 k.p.c. niestawiennictwo stron na termin nie wstrzymuje przeprowadzenia dowodu, chyba że obecność stron lub jednej z nich okaże się konieczna. Niestawiennictwo powódki należało ocenić jako równoznaczne z zaniechaniem przez nią obowiązku wynikającego z dyspozycji art. 6 k.c., w myśl którego ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Udowodnienie faktu oznacza, że Sąd przyjmuje go za prawdziwy, ale tylko wówczas kiedy strona przedstawi dowody na jego poparcie, a Sąd oceni dowód w oparciu o obiektywne kryteria (art. 233 k.p.c.). W tym miejscu należy zasygnalizować, iż Sąd nie znalazł podstaw do podejmowania czynności dowodowych z urzędu. Sąd nie znalazł również podstaw do dopuszczania dowodu z urzędu, zwłaszcza że strony procesu były reprezentowane przez profesjonalistów.

W ocenie Sądu zgromadzony materiał dowodowy był kompletny spójny i wiarygodny, a tym samym mógł stanowić podstawy wydanego rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu w całości.

Powód opierał swoje roszczenie na art. 405 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Powyższa regulacja wyznacza trzy podstawowe przesłanki powstania roszczenia o zwrot wzbogacenia, wskazując że wymaga się, aby: (1) wzbogacenie nastąpiło bez podstawy prawnej, (2) doszło do wzbogacenia majątku jednej osoby, uzyskanego kosztem majątku innej osoby, (3) wzbogacenie i zubożenie pozostawały ze sobą w związku w tym rozumieniu, iż wzbogacenie jest wynikiem zubożenia, a zatem by miały wspólne źródło. Zgodnie z powszechnie obowiązującą wykładnią przytoczonego przepisu, zarówno zubożenie, jak i wzbogacenie wywołane są tą samą przyczyną. Pomiedzy zubożeniem a wzbogaceniem różnych podmiotów, nie ma jednak charakteru związku przyczynowo-skutkowego, ponieważ co prawda zubożenie i wzbogacenie następują jednocześnie na skutek tej samej przyczyny, ale jest to jedynie koincydencja między zubożeniem a wzbogaceniem, a nie związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy nimi. (zob. wyr. SA w Łodzi z 25.2.2014 r., I ACA 1121/13, Legalis numer 999242).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 listopada 1998 roku w sprawie o sygn. akt II CKN 58/98 bez znaczenia pozostaje, w wyniku jakiego zdarzenia wzbogacenie nastąpiło. Może to być działanie wzbogaconego, zubożonego, osoby trzeciej, a także jakiegokolwiek inne zdarzenie, w wyniku którego nastąpiło przesunięcie korzyści z majątku zubożonego do majątku wzbogaconego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.11.1998 roku, II CKN 58/98, L., numer (...)). Innymi słowy nie ma znaczenia źródło bezpodstawnego wzbogacenia. Bezpodstawne wzbogacenie może powstać zarówno w wyniku działania wzbogaconego, jak i nawet wbrew jego woli, z jego dobrą wolą lub złą wiarą. Możliwe również stanowić następstwo czynności zubożonego, osób trzecich a nawet sił przyrody.

Najogólniej mówiąc, funkcją roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia jest oddanie każdemu tego, co mu się należy. Służą one nie tylko ochronie majątku przed jego bezpodstawnym uszczupleniem, ale i kontroli poprawności wszelkich przesunięć majątkowych.

Szczególne uwagę zwrócić należy na fakt, że przy oznaczaniu osoby zobowiązanej do naprawienia szkody chodzi właściwie o ostateczne określenie, kto ma ponieść konsekwencje uszczerbku majątkowego na dobrach poszkodowanego, nawet w przypadku nieosiągnięcia korzyści przez sprawcę szkody, a zadośćuczynienie roszczeniu zubożonego prowadzić ma do zwrotu wartości, uzyskanej bez podstawy prawnej. Podkreślenia wymaga jednocześnie różnica w zakresie funkcji kompensacyjnej roszczenia z nienależnego świadczenia i bezpodstawnego wzbogacenia z innych przyczyn, a to ze względu na odmienny charakter źródeł przysporzenia na rzecz wzbogaconego. Realizacja funkcji kompensacyjnej w przypadku nienależnego świadczenia sprowadza się właściwie do przywrócenia sytuacji istniejącej przed spełnieniem świadczenia wzbogaconemu, w odróżnieniu od roszczenia restytucyjnego z bezpodstawnego wzbogacenia następującego z innych przyczyn, które jest wyrazem ochrony dóbr, praw bezwzględnych zubożonego. (por. W. Dubis, *Bezpodstawne wzbogacenie i nienależne świadczenie jako źródła stosunków zobowiązaniowych*, [w:] E. Gniewek (red.), *O źródłach i elementach stosunków cywilnoprawnych*. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Alfreda Kleina, Kraków 2000, s. 77–80 Kodeks cywilny. Komentarz pod red. prof. dr hab. Edward Gniewek, prof. dr hab. Piotra Machnikowskiego, rok 2016, wydanie 7, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia zobowiązania pod redakcją G. Bieńka, wydanie 6, Warszawa 2005 roku, str.204-212).

W realiach niniejszej sprawy powodowy Bank wystąpił z żądaniem zwrotu środków pieniężnych przekazanych na zaspokojenie prowadzonego przeciwko pozwanej postępowania egzekucyjnego.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż przeciwko M. P. wytoczone zostało powództwo o alimenty (na przyszłość), następnie został wydany wyrok zaoczny, co stało się podstawą wszczęcia przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. W. postępowania egzekucyjnego. Wobec tego Komornik Sądowy zawiadomił powódkę o zajęciu rachunku bankowego dłużniczki.

Zawiadomienie powodowego Banku przez Komornika Sądowego o zajęciu rachunku bankowego znajduje odzwierciedlenie normatywne w dyspozycji art. 889 § 1 pkt 1) i 2) k.p.c., stosownie do której w celu dokonania egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego komornik ogólnej właściwości dłużnika przesyła do banku, w którym dłużnik posiada rachunek, zawiadomienie o zajęciu wierzytelności pieniężnej dłużnika pochodzącej z rachunku bankowego do wysokości należności będącej przedmiotem egzekucji wraz z kosztami egzekucyjnymi i wzywa bank, aby nie dokonywał wypłat z rachunku bez zgody komornika do wysokości zajętej wierzytelności, lecz przekazał bezzwłocznie zajętą kwotę na pokrycie należności albo zawiadomił komornika w terminie siedmiu dni o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty; zawiadomienie jest skuteczne także w przypadku niewskazania rachunku bankowego (1), zawiadamia dłużnika o zajęciu jego wierzytelności z rachunku bankowego, doręczając mu odpis zawiadomienia skierowanego do banku, o zakazie wypłat z rachunku bankowego (2).

Powódka w związku z otrzymanym zawiadomieniem Komornika Sądowego o zajęciu prowadzonego przez nią rachunku bankowego pozwanej, przekazała tytułem uregulowania powyższych zaległości kwotę 1 712,19 zł, która była zgromadzona na wspólnym rachunku bankowym pozwanej i S. S.. Przekazanie środków nastąpiło 9 października 2015 roku. Powodowy Bank, co należy przy tym wyraźnie uwypuklić, przyznał wprost, że omyłkowo przekazał całość środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku pozwanej i S. S. na rzecz zaspokojenia zaległości alimentacyjnych. W następstwie czego wystąpił z roszczeniem o zwrot części przekazanych środków do Komornika Sądowego oraz pozwanej. Przy czym połowę kwoty 1 712, 19 zł, tj. 806,60 zł zwrócił dobrowolnie współposiadaczce rachunku bankowego.

Jak wynika z analizy zgromadzonego materiału dowodowego, pozwana była z S. S. współposiadaczem rachunku bankowego prowadzonego przez powódkę. Wobec tego, zdaniem Sądu, niezasadnym było przekazanie na poczet realizacji wyroku zaocznego wszystkich środków zgromadzonych na rachunku bankowym pozwanej. Wyrok zaoczny i egzekucja dotyczyła bowiem tylko pozwanej.

Ustaliwszy powyższe Sąd doszedł do przekonania, iż strona powodowa nie wykazała przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia występującej po stronie M. P.. Przesunięcie majątkowe niewątpliwie wystąpiło, ponieważ powódka przekazała środki finansowe zgromadzone na rachunku organowi egzekucyjnemu. Postępowanie egzekucyjne było prowadzone na podstawie wyroku zaocznego zasądającego alimenty, który został następnie uchylony przez Sąd Okręgowy w Łodzi. Strony zawarły ugodę, mocą której pozwana zobowiązała się uiszczać na rzecz córki alimenty. Z ugody nie wynika, aby wyegzekwowane przez Komornika kwoty, w tym omyłkowo przekazana kwota 860,60 zł zostały zaliczone na poczet alimentów ani na poczet jakiegokolwiek innego zobowiązania M. P..

W przekonaniu Sądu w świetle ujawnionego stanu faktycznego nie można mówić o wzbogaceniu pozwanej uzyskanego kosztem majątku powódki.

Ustaliwszy powyższe całokształt zgromadzonego materiału dowodowego ocenianego w oparciu o zasadę swobodnej oceny dowodów, kierując się zasadami doświadczenia życiowego oraz względami logiki (art. 233 § 1 k.p.c.) uznał, iż powództwo jest całkowicie bezzasadne, dlatego podlegało oddaleniu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd w punkcie 1. sentencji wyroku z 17 maja 2017 roku oddalił powództwo jako bezzasadne.

O kosztach Sąd orzekł w punkcie 2. sentencji na podstawie art. 98 k.p.c. nakładającego na stronę przegrywającą obowiązek zwrotu przeciwnikowi na jego żądanie kosztów niezbędnych do dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwana w toku procesu była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego. Wobec tego kosztem niezbędnym występującym po stronie powódki było wynagrodzenie dla pełnomocnika ustalone w oparciu o § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) (data wpływu pozwu 16 maja 2016 roku), określającego wysokość wynagrodzenia na kwotę 360 zł.